

Lavia, Riiho, Hiiri

Kertomus tarkastusmatkasta 3. 8. 1961

Alle kirjoittanut kävi 8. 8. tarkastusmatkalla Laviassa, jossa on kotiseutumuseossa joukko kiviesineitä: yksinkertainen reikäkirves (475), kaarevaselkäinen selästä fasetoitu, yläpinnasta tasainen diabaasikourutaltta (476), sädekivestä hiottu kouru-tasataltta (476) sekä seuraavat esineet, joiden löytöpaikkaa ja museonumeroa en voinut saada selville, koska ne olivat ilman maalattua numeroa, joskin viedyt museoluetteloon; tämä ei kuitenkaan ollut museossa siellä käydessäni: ristiteräinen kouru-tasataltta, sädekiviliusketta; länsisuomalainen oikokirves, hienorakeista diabaasia; länsisuomalainen oikokirves(?), sädekiviliusketta. Lisäksi komea sädekiviliusketta isketty pohjalainen kirves, joka oli löydetty Riihon kylän Hiiren talon uudispellosta. Kävin yhdessä Lavian kotiseutu- ja museoyhdistyksen puheenjohtajan, op. E. R. Virtasen kanssa tarkastamassa löytöpaikkaa. Se on Riihon lahden perukassa, Karhijärven länsipäässä, Hiiren uudistilan, om. mv. Hiiri, maalla. Lahden etelä- tai pikemmin lounaispuolelle oli saviperäiseen rinteeseen raivattu pelto, josta oli löydetty ko. kirves sekä latte, ilmoituksen mukaan hiottu reikäkivi, jonka pituus oli n. 35 cm ja paksuus n. 5 cm, reikä kummaltakin puolelta keskusta kohti supistuva; tämä kivi on kuitenkin toistaiseksi teillä tuntemattomilla, ja on mahdollista, että se on tullut Hiiren talon betonikivijalkaan valetuksi. Luultavasti löydökset ovat peräisin kivikautiselta asuinpaikalta, jonka korkeus on karkean arvion mukaan n. 10^m Karhijärven pintaa ylempänä, so. n. 62 m:n korkeudessa, mikä melkoisen varmasti viittaa esikeraamiseen aikaan. Kun pellossa oli leikkaamaton vilja, en voinut tarkastaa löytöpaikkaa sen paremmin. Mv. Hiiri kertoi, että puita kaadettaessa oli juurien mukana noussut hiilensekaista maata. Rinnemaana löytöpaikka lienee ollut sopiva asumiseen; se on veden^lllessa jossakin 55-60 m:n tasolla ollut muutaman sadan metrin levyisen vesireitin etelärannassa, aavan Karhijärven ulapan tuntumassa.

Mv. Hiiri kertoi lisäksi, että samaa rinnemaata raivattaessa oli tullun näkyviin päänkokoisista kivistä tehty kiveys, nelikulmaisen rakennuksen perustaksi laskettu kiveys, joka muodosti n. 4 m pitkän, 3 m leveän rakennuksen perustuksen. Sen nurkassa oli havaittavissa kiukaan jäännös; mv. Hiiri vertasi tätä sellaisiin kiukaisiin, joita Karjalassa oli käytetty saunoissa ja riihissä. Samein kiveyksessä oli näkyvissä oven kohta. Ilmeisestikin kysymyksessä on vanha eräpirtti.

Porissa elokuun 9. päivänä 1961

Uuno Jalo